

ВНЕСОК УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ІТ-СПІЛЬНОТ У РОЗВИТОК ІТ-ТЕРМІНОЛОГІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація:

У роботі проаналізовано значення українськомовних ІТ-спільнот у процесах творення та стандартизації української ІТ-термінології на прикладі корпоративних екосистем провідних технологічних компаній: «EPAM», «SoftServe» (Вінниця) та спільнот «Google». На основі аналізу корпоративної комунікації та викликів мовної гармонізації обґрунтовано важливість термінологічної узгодженості для підвищення ефективності розробки й інтеграції молодих фахівців в українськомовне tech-середовище.

Ключові слова: українськомовні ІТ-спільноти, ІТ-термінологія, стандартизація термінів, EPAM, SoftServe, Google, корпоративна комунікація.

Abstract:

The report examines the role of Ukrainian-language IT communities in the processes of creation and standardization of Ukrainian IT terminology on the example of corporate ecosystems of leading tech companies (EPAM, SoftServe, Google). Based on the analysis of corporate communication and models of digital communities development, the importance of terminological consistency for increasing development efficiency and integrating young specialists into the Ukrainian-language tech environment is substantiated.

Keywords: Ukrainian-language IT communities, IT terminology, term standardization, EPAM, SoftServe, Google, corporate communication.

Вступ

Сучасний етап розвитку інформаційних технологій в Україні характеризується активним формуванням українськомовних ІТ-спільнот. Сьогодні цей процес вийшов за межі аматорських форумів і став стратегічним напрямком для корпоративних екосистем великих ІТ-компаній. Внутрішні спільноти розробників виступають основним середовищем для професійної комунікації, де критичну роль відіграє уніфікована та зрозуміла ІТ-термінологія.

Специфіка української ІТ-лексики полягає у її швидкій еволюції. Проте під час масштабування українськомовних корпоративних спільнот, компанії стикаються з проблемою: невиправдане тотальне використання англіцизмів або, навпаки, штучно сконструйованої термінології у внутрішній документації (наприклад, в описі архітектури чи стандартів написання коду) призводить до непорозуміння між командами.

Аналіз наукових праць свідчить про зростання інтересу дослідників до української ІТ-термінології. Зокрема, проблеми гармонізації термінів розглядала Н. Олійник [1], структурні моделі терміноутворення досліджували О. Лисиченко та Х. Мелько [2], а особливості детермінування ІТ-понять – І. Ментинська та А. Турко [3]. Проте переважно наявні публікації зосереджені на мовознавчих аспектах (перекладі, запозиченнях, словотворенні тощо). Водночас недостатньо вивченим у цьому плані є питання розвитку саме українськомовних ІТ-спільнот (зокрема корпоративних) як головного екосистемного середовища, де ця термінологія не лише генерується, але й проходить практичну апробацію та стандартизацію під час щоденної комунікації розробників. У зв'язку з цим вбачаємо **актуальність** пропонованої наукової розвідки.

Мета роботи полягає в дослідженні розвитку й впливу корпоративних ІТ-спільнот на формування та стандартизацію української комп'ютерної термінології на прикладі великих локальних «гравців» вітчизняного ринку.

Результати дослідження

Найбільш показовим майданчиком для аналізу процесів стандартизації термінології є корпоративні спільноти компаній-гігантів. Як зазначає Н. Олійник [1], досліджуючи питання гармонізації термінів національних стандартів, адаптації офіційної термінології, науковці часто мають низку викликів, зокрема йдеться про проблему невідповідності темпів стандартизації термінів і реальними потребами динамічної інноваційної галузі. На практиці це означає, що компанії змушені брати ініціативу та самостійно виробляти робочі мовні стандарти для своїх команд.

З наукового погляду, коли беремо до уваги довготривалу й копітку працю лінгвістів над кодифікацією запозичених термінів в українській мові, такий підхід є не зовсім адекватним, оскільки не завжди дотримано принципів науковості й відповідності нормам сучасної української літературної мови. Проте з практичного боку, коли потрібно оперативно реагувати на потреби ринку, а тому й мати визначений, загальнозрозумілий термінологічний апарат, такий підхід є виправданим, хоч і вимушеним.

Яскравим прикладом є **екосистема «EPAM Systems»**. З переходом внутрішньої комунікації та баз знань (Knowledge Bases) на українську мову, компанія отримала проблему відсутності єдиних словників для складних технічних понять. Наприклад, у внутрішніх спільнотах Java- та C++ розробників постійно виникають дискусії щодо перекладу патернів проектування чи назв вбудованих функцій. Як зазначають О. Лисиченко та Х. Мелько [2], українська термінологія перебуває у стані розвитку, і значну частину становлять прямі запозичення. Тому в EPAM (зокрема в межах навчальних програм EPAM University) куратори часто змушені створювати власні локальні глосарії, щоб уніфікувати термінологію для джуніор-спеціалістів і уникнути лінгвістичного хаосу на проектах.

Наступний приклад – **компанія «SoftServe»**, яка має потужне українське коріння та розвинену мережу внутрішніх професійних спільнот. Їхній досвід показує, як відбувається процес детермінування IT-термінів, описаний І. Ментинською та А. Турком [3]. Складні технічні поняття, обговорені у внутрішніх чатах чи на корпоративних зустрічах SoftServe, згодом виходять у публічний простір через технічні блоги компанії (наприклад, на платформі «DOU») чи матеріали SoftServe IT-Academy. Таким чином, корпоративна спільнота є «фільтром», який відсіює невдалі переклади і стандартизує ті терміни, які виявилися найбільш природними для розробників у щоденній роботі.

Не менш вагомим прикладом впливу на формування української IT-термінології є **екосистема компанії «Google»**, зокрема діяльність локальних спільнот Google Developer Groups (GDG Ukraine) та команд локалізації продуктів.

Оскільки компанія розробляє рішення для мільйонів користувачів (від операційної системи «Android» до хмарних сервісів та штучного інтелекту), перед спільнотою постає масштабне завдання: створення універсальних, інтуїтивно зрозумілих та стандартизованих українських глосаріїв. Досвід Google демонструє іншу модель детермінування, відмінну від корпоративної: термінологічні рішення, прийняті під час локалізації офіційної документації та обговорені на зустрічах GDG, завдяки масовому використанню швидко стають публічним стандартом де-факто. Таким чином, активні учасники спільнот розробників Google стають амбасадорами нових термінів, сприяючи їхній природній еволюції та закріпленню в українському tech-середовищі.

Аналізуючи ці процеси в контексті подолання викликів термінологічної гармонізації [1], можна побачити, що саме під час щоденної спільної роботи (колаборації) в компаніях-гігантах розв'язують проблему мовного дуалізму. Розробники спільно приходять до консенсусу: де краще залишити англіцизм на рівні усної комунікації (наприклад, «*дебажити*», «*компілятор*»), а де доречно використати український відповідник («*застосунок*» замість «*додаток*»).

Проте, корпоративні спільноти мають різні виклики. Надмірна спроба «українізувати» вузькоспеціалізовані терміни в офіційній проектній документації іноді створює бар'єри під час взаємодії з іноземними замовниками [2]. Тому компанії шукають баланс, формуючи багаторівневу термінологічну політику: розмовна українська технічна мова для внутрішніх чатів та стандартизована міжнародна – для коду і технічних завдань.

Висновки

Корпоративні спільноти таких IT-гігантів, як EPAM та SoftServe, еволюціонували від неформальних платформ для спілкування до потужних інструментів впливу на професійне

середовище. Сьогодні саме розвиток цих об'єднань є рушієм практичної стандартизації українськомовної IT-термінології. Якщо теоретичні процеси терміноутворення відбуваються в науковій площині, то в щоденній колаборації та розвитку корпоративних спільнот нові терміни піддіють справжній перевірку на життєздатність. Для сталого розвитку українського tech-середовища вкрай важливо підтримувати розширення таких спільнот, а також налагоджувати тісну взаємодію між IT-бізнесом та академічними установами, вченими-лінгвістами. Це дасть змогу створювати зручні глосарії, що відповідатимуть реальним потребам індустрії та сприятимуть швидкій інтеграції молодих фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Олійник Н. Гармонізація термінів національних стандартів: виклики та перспективи. *Проблеми української термінології* : зб. наук. праць учасників XVIII Наук.-практ. конф. СловоСвіт (м. Львів, 3–5 жовт. 2024 р.). Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2024.
2. Лисиченко О. Б., Мелько Х. Б. Структурні моделі терміноутворення в українському IT-дискурсі: трансформації та тенденції. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія Філологія. 2025. Том 28, № 1.
3. Ментинська І. Б., Турка В. Особливості детермінування термінів IT-сфери (на матеріалі «Словника української мови у 20 томах»). *Закарпатські філологічні студії*. 2024. Вип. 33, ч. 2.

Радомська Людмила Анатоліївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: ludarad9@gmail.com.

Чулюк Дмитро Миколайович – студент групи ЗПІ-25б, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: waterwull88@gmail.com.

Radomska L. A. – Cand. Sc. (Philol.), Assistant Professor, Department of Linguistics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: ludarad9@gmail.com.

Chuliuk D. M. – student of ЗПІ-25b group, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: waterwull88@gmail.com.